

РЕШЕНИЕ

№ 193

гр. София, 23.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на шести февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Камелия Първанова

при участието на секретаря Таня Ж. П.а Вълчева
като разгледа докладваното от Елена Тахчиева Въззивно гражданско дело № 20231000501642 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение от 24.02.2023г по гр. д. № 280/2019г. на Благоевградски окръжен съд, 3Д „Бул Инс“АД е осъден да заплати на ищеца А. Х. Г. сумата от 90 000 на осн. чл.432, ал.1 КЗ, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 25.02.2019г., като искът над присъдения до пълния претендиран размер от 200 000лв е отхвърлен като неоснователен.

Против решението е постъпила 1./въззивна жалба от ищеца А. Х. Г. чрез пълномощник адв. Я. Я. в отхвърлителната му част за разликата над присъдения размер от 90 000лв до пълния претендиран от 200 000лв. Поддържат се оплаквания, че съдът неправилно е тълкувал и приложил разпоредбите на чл.52 ЗЗД и на чл.51, ал.2 ЗЗД, като не е съобразил и обсъдил всички доказателства относно обема на вредите и е присъдил обезщетение в намален размер, и че неправилно е приел наличие на съпричиняване, евентуално, че определеният принос в стойностно изражение от 40% с прекомерен. В тази връзка са изложени подробни доводи и съображения относно огромните вреди, които ищецът търпи от загубата на сина си, с когото е живял заедно и ги е свързвала особена близост. Изтъква се, че трагичното събитие изцяло е преобърнало живота му, и че тъгата изцяло запълва битието му. Поддържат се оплаквания и против изводите на съда за наличие на принос от страна на пострадалия мотоциклетист, със съображения, че непосредствено преди ПТП той се е движел правомерно в собствената си пътна лента. Сочат се за грешни констатациите от фактическа страна, че мотоциклетистът е изпреварвал преди инцидента, доколкото той просто заобикалял двете МПС, които напускали пътя, за да завият надясно. Неправилно на следващо място било прието, че мотоциклетистът е управлявал с

незакопчана каска, като в тази връзка не били съобразени показанията на разпитания по делото свидетел, нито тези на друг свидетел- очевидец, разпитан в досъдебното производство. И на края, се твърди, че дори и да се приеме принос, то определеният от първоинстанционният съд от 40 % бил прекомерен и не отговарял на установените по делото факти относно основната вина на осъдения водач на МПС. Поради изложеното, се иска отмяна на решението в обжалваната му отхвърлителна част и вместо това постановяване на ново по същество, с което се уважи искът в пълния претендиран размер от 200 000лв.

Против решението е постъпила 2./ въззивна жалба от ответника ЗД „Бул Инс“ АД в осъдителната му част за сумата над 60 000лв, представляваща дължимото според жалбоподателя обезщетение за неимуществени вреди до присъдения от първата инстанция размер от 90 000лв. Изтъкват се доводи за нарушение на материалния закон /чл.52 ЗЗД/ с подробно изложени съображения, че съдът не е съобразил всички от значение обстоятелства и е присъдил обезщетение в прекомерен размер и по-конкретно, че ищецът не е бил финансово зависим от своя син, освен него има още четири деца, с две от които живее в общ дом. Изтъква се още, че освен конкретните обстоятелства, не са съобразени и други фактори, като обществено-икономическите условия към релевантния момент. Искане се отмяна на решението в осъдителната му част за сумата от 30 000лв и вместо това постановяване на ново по същество, с което се отхвърли иска над размер от 60 000лв до присъдения от 90 000лв.

В срок са постъпили отговори на въззивните жалби от насрещните по тях страни с изтъкнати възражения и искане за потвърждаване на решението в обжалваните му части.

Софийският апелативен съд, след като съобрази доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, приема следното:

При служебна проверка по чл.269, изр.първо ГПК, настоящата инстанция констатира, че съдебното решение в обжалваните му отхвърлителна и осъдителна части е валидно и допустимо. В осъдителната част до размер от 60 000лв. решението не е обжалвано и е влязло в законна сила.

Предмет на разглеждане пред първата инстанция е бил иск по чл. 432 ал.1 КЗ за репарирание на неимуществени вреди пряко от застрахователя, търпени вследствие на пътно произшествие, настъпило по вина на водача на МПС, застраховано по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, ведно със законната лихва.

В срока за отговор ответникът е оспорил исковете по основание и размер, като релевантни за въззивното производство са поддържаните възражения за принос от страна на пострадалия, изразяващ се в нарушение на правилата за движение – успоредно движение до друго ППС, с което ограничил своята и на другите участници видимост, несъобразена скорост и непредприемане на аварийно спиране при наличие на възможност за това, както и при условията на чл.147 ГПК като новоузнато фактическо основание е добавено и съпричиняване, поради незакопчана предпазна каска.

За да постанови обжалваното решение първоинстанционният съд е приел за безспорно наличието на предпоставките за ангажиране пряката отговорност на застрахователя по чл.431 ал.1 КЗ/ - материалната легитимация на дружеството, основана на валидно застрахователно правоотношение, противоправно и виновно поведение на водача на застрахования автомобил и пряката причинна връзка между него и настъпилите за ищеца вреди. По отношение на тези правопораждащи факти,

включени във фактическия състав на чл.432 ал.1КЗ, е формирана сила на пресъдено нещо с влизане в сила на решението в осъдителната му част /за сумата от 60 000лв/. Поради това, спорни пред настоящата инстанция и предмет на въззивен контрол /очертан с оплакванията и възраженията на страните/ са единствено въпросите относно обема на вредите, съответно правилното приложение на чл.52 ЗЗД, както наличието или не на принос за настъпване на вредите и евентуално стойностното му изражение.

От фактическа страна пред първата инстанция е изяснено, че пътното произшествие е настъпило на 20.07.2016г в 10.25ч в гр.Сандански между лек автомобил марка Ауди с рег. № *****, управляван от водача И. П. в посока Т-образно кръстовище образувано от ул.Свобода и Беласица и мотоциклет марка Малагути, управляван от Г. А. Г., в резултат на неправомерното поведение на водача на лекия автомобил /нарушение на чл.50 ал.1 ЗДвП/, който не пропуснал движещите се по път с предимство мотоциклетист и извършил завиване на ляво, с което отнел предимството на последния и причинил смъртта му по непредпазливост. За деянието си, осъществяващо състава на чл.343, ал.1, б.,„В”, пр.2, във вр. с чл.342, ал.1, пр.3 от НК, водачът Ив.Попов бил признат за виновен с влязла в сила присъда по НОХД № 177/2019г. на ОС Благоевград.

Във връзка с възраженията за принос от страна на пострадалия мотоциклетист като основание за намаляване отговорността на застрахователя пред първата инстанция е изслушана автотехническа експертиза и са събрани гласни доказателствени средства. Според констатациите на вещото лице Ж.С. пътният инцидент е настъпил в гр. Сандански по бул. „Свобода” в посока ПП-1, по който се е движел мотоциклет „Малагути” с рег. № *****, управляван от Г. А. Г., който след кръстовището с ул.Пирин започнал да ускорява мотоциклета. Пред мотоциклетиста се движели лек автомобил Опел Астра и микробус Форд. Ширината на лентата за движение е определена на 5,46м., в която автомобилите са били на разстояние от десния край на платното около 1м., а мотоциклетистът на около 1м от разделителната линия. В същия момент по улицата от ж.к..Спартак се е движел лек автомобил Ауди, управляван от И. П., който спира на пешеходната пътека и изчаква преминаването на превозни средства по ул. Свобода” в двете посоки. В момента, когато вижда, че водачът на л.а. Форд с включен пътепоказател ще завива надясно, водачът на л.а. Ауди решава да извърши маневра завиване наляво към центъра на гр. Сандански, когато няма видимост към мотоциклета, който се намира вляво и по-назад от микробуса.

Водачът на мотоциклета вижда предната част на лекия автомобил Ауди, когато е потеглил и е изминал разстояние 0,27м., задейства спирачната система без да достигне до максималното спирачно закъснение, като прави и опит да избегне удара, отклонявайки мотоциклета наляво. За разлика от него водачът на лек автомобил Ауди възприема по-късно мотоциклета на 0,95сек. след потеглянето, едва тогава предприема спиране, но със закъснение и спира с предния край над разделителната линия, в който момент мотоциклетът се удря с предната си част в левия край на предната броня на лекия автомобил и се плъзга с дясната си страна по предната броня. Изяснено от разпита на вещото лице в с.з. е, че ако водачът на л.а. Ауди е реагирал веднага и в този случай е имал възможност да спре.

След удара водачът на мотоциклета пада по гръб в насрещната пътна лента и се установява до левия бордюр. При падането на водача, от главата му се изхлужва каската, която преди това не е била закопчана, като този извод от фактическа страна вещото лице С. прави от протокола за оглед, в който било отразено, че каската е намерена в откопчано състояние и на значително разстояние от мястото на инцидента.

На поставените в съдебно заседание въпроси вещото лице дава отговор, че мотоциклетистът се е движел успоредно на другите ППС в същата лента за движение и които заобикалял преди ПТП, като по този начин ограничавал видимостта на другите превозни средства и създавал опасност за ПТП, както и че предприетата в случая спасителна маневра завиване на ляво не е била технически правилна.

От разпита на свидетелите очевидци пред първата инстанция К. и Р. З. се установява, че непосредствено преди удара мотоциклетистът е бил с предпазна каска, но при удара е паднала.

Пред първата инстанция е бил признат за безспорен между страните фактът, че смъртта на мотоциклетиста е настъпила в резултат на тежката черепно-мозъчна травма, с което е установена причинната връзка между между противоправното поведение на водача на л.а. Ауди и настъпилия престъпен резултат, които като елемент от фактическия състав на присъдата са задължителни за гражданския съд на осн. чл.300 ГПК.

Като основна причина за настъпване на пътния инцидент вещото лице Ж. С. определя неспазването на предимство от страна на водача на л.а. Ауди, който е бил длъжен да изчака автомобилът и буса зад него да довършат маневрата си надясно и пропусне движещия се по път с предимство мотоциклетист.

Първоинстанционният съд е приел наличието на принос от страна на пострадалия мотоциклетист на осн. чл.51 ал.2 ЗЗД, поради нарушение на забраната по чл.81, т.1 ЗДвП, изключваща успоредно движение на двуколесно пътно превозно средство до друго ППС в същата пътна лента, изпреварвайки го в зоната на кръстовище, както и в нарушение на изискванията за ползване на предпазна каска и като краен извод определил 40%.

Тези изводи се споделят от въззивната инстанция, по следните съображения: От фактическа страна посредством неоспорената автотехническа експертиза се установява, че пострадалият мотоциклетистът се е движел успоредно на другите ППС в същата лента за движение и извършил заобикаляне на микробуса отпред при непрекъснатата разделителна линия непосредствено преди ПТП, с което е довел до ограничаване на видимостта за изчакващия лек автомобил марка Ауди 80. Посоченото се явява нарушение на правилата за движение /81 т.1 ЗДвП/ в причинна връзка с инцидента. Установява се и другото посочено фактическо основание за принос – неправилно поставена предпазна каска, който извод следва от заключението на автотехническата експертиза, която се основава на протокола за оглед като свидетелстващ документ относно местоположението на каската след произшествието на значително разстояние. По делото е безспорен фактът, че причинната за смъртта е именно тежката черепно-мозъчна травма, чието настъпване би могло да се предотврати, ако непосредствено преди инцидента мотоциклетистът е бил с правилно поставена предпазна каска. Поради това са правилни изводите на първоинстанционния съд относно размера на възприетия принос от 40%. Категорично основната вина за пътния инцидент е отнетото предимство от страна на осъдения водач, но за настъпване на вредите съществен принос има и пострадалият, който е допуснал нарушения на правилата, способствали и допринесли за настъпване на фаталния инцидент.

Вторият от спорните въпроси въведен с жалбата на ищеца е за неправилно приложение на чл.52 ЗЗД.

От събраните по делото гласни доказателствени средства чрез разпита на свидетелите Д. К. /дъщеря на ищеца/ и Р. З. /без родство/ се установява, че възрастният

човек на 88г освен загиналия си син Г., имал още четири деца, но с него живеел в едно домакинство. Между ищеца и загиналият съществували много близки отношения, починалият работел като крояч в шивашки цех и помагал на баща си в издръжката, бил негова подкрепа и разчитал той да го гледа на старини. След трагичната смърт на сина си, ищецът се затворил, изолирал, напълно се променил, продължавал всеки ден пред вратата да очаква завръщането му, въпреки че осъзнавал загубата, скръбта му била неутешима и нищо дори и другите му деца не били в състояние да го утешат.

С оглед на установените по делото обстоятелства за неоснователни следва да се приемат оплакванията в жалбите на страните, че първоинстанционният съд не е съобразил релевантните факти за определяне обема на вредите и не е отчел всички критерии в тяхната цялост, имащи значение за определяне размера на обезщетението, включително съществуващата в страната икономическа конюнктура към релевантния момент /настъпване на застрахователното събитие през 2016г/ и присъжданията от съдилищата обезщетения в сходни случаи. Преценени в съвкупност са всички от значение конкретни обстоятелства, като възрастта на загиналия и установените по делото душевни страдания на родител загубил син в разцвета на силите си, с който са споделяли общо домакинство и са имали близки и топли отношения. Душевните страдания безспорно са утежнени от обстоятелството, че ищецът е вече на преклонна възраст и именно в лицето на починалия си син е виждал своята морална и материална подкрепа на старини. Неоснователни са оплакванията в жалбата на застрахователя, че загиналият е бил вече пълнолетен и еманципиран, самият ищец е в доста напреднала възраст /88г/ и в недобро здраве, в който смисъл търпените страдания не биха били продължителни във времето, но също и че има и други деца, които да му бъдат утеха и подкрепа. Всички тези обстоятелства относно пълнолетието на загиналия и наличието на други низходящи не биха могли да смекчат душевните страдания или намалят болката и скръбта от смъртта на загиналия син, нито към моралните вреди /в случая изключително силни като интензитет/ има отношение възрастта на ищеца и неговото здравословно състояние.

Спазването на принципа за справедливо обезщетение по чл.52 ЗЗД изисква обстойната преценка на всички обективни обстоятелства в конкретния случай, които имат отношение към емоционалното и психическо състояние на пострадалото лице, като за база при определяне на паричния еквивалент ще следва да служи икономическия растеж, стандарта на живот и среднестатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането. От значение за размера на обезщетението е също и създадения в съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи, тъй като в сферата на нематериалните ценности равенството в обществото би следвало да намери най-явен израз. Първоинстанционният съд освен, че правилно е констатирал обема на претърпени от ищеца страдания, които са несъизмерими за какъвто и да било паричен еквивалент, но също е отчел икономическата конюнктура в страната към релевантния момент на настъпване на вредите и практиката на съдилищата по аналогични случаи, затова и определеният размер от 150 000лв не се явява в нарушение на принципа за справедливост в чл.52 ЗЗД.

При възприет в стойностно изражение принос от 40% следващото се обезщетение за неимуществени вреди възлиза на 90 000лв, с което изводите на двете инстанции съвпадат и решението в обжалваните му /осъдителна и отхвърлителна/ част ще подлежи на потвърждаване.

При този изход на спора няма основание да се изменят приетите за дължими и

присъдени пред първата инстанция разноси, а пред въззивната инстанция с оглед неоснователността на жалбите – разноси не се следват на страните.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 24.02.2023г по гр. д. № 280/2019г. на Благоевградски окръжен съд в обжалваната му /отхвърлителна и осъдителна/ част.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчване препис на страните при наличие на предпоставки по чл.280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____